

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek

w sprawie z powództwa S. L.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie
o wypłatę emerytury wojskowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 21 lipca 2026 r.,
na skutek skargi S. L. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez
nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym
w Warszawie w sprawie o sygn. XIV U 1273/20 i Sądem Apelacyjnym w Warszawie
w sprawie o sygn. III AUa 2162/22,
z udziałem Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie,

- 1. podejmuje zawieszone postępowanie;**
- 2. przekazuje skargę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.**

UZASADNIENIE

Pismem z 7 listopada 2024 r. S. L., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł do Sądu Apelacyjnego w Warszawie skargę na przewlekłość postępowania w sprawie III AUa 2162/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przed przystąpieniem do rozstrzygnięcia kwestii właściwości sądu do rozpoznania skargi na przewlekłość, Sąd Najwyższy wyjaśnia przyczyny podjęcia postępowania w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z dnia 11 czerwca 2025 r., I NSP 443/24, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam*, Sąd Najwyższy zawiesił niniejsze postępowanie z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych, usuwających wady procesowe, określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. *Wałęsa przeciwko Polsce* (skarga nr 50849/21) w terminie tam zakreślonym.

Wskazane orzeczenia nie zostały w zakreślonym terminie lojalnie przez ustawodawcę wykonane. Termin wyznaczony pierwotnie w wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce* (skarga nr 50849/21), upłynął bezskutecznie. 20 listopada 2024 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka, na wniosek Polski, postanowił przedłużyć termin na wykonanie wyroku w sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce* (nr skargi 50849/21). Także ten termin upłynął bezskutecznie. W związku z tym 17 listopada 2025 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka po raz kolejny postanowił przedłużyć termin na wykonanie przez Polskę wyroku w sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce* (nr skargi 50849/21).

W związku z brakiem lojalnego wykonania przez ustawodawcę krajowego wskazanych orzeczeń oraz w związku z brakiem wiarygodnych informacji o perspektywie ich wykonania i wprowadzenia wymaganych zmian legislacyjnych, usuwających stwierdzone wady procesowe wynikające z braku niezależności Krajowej Rady Sądownictwa, Sąd Najwyższy ważąc konkurujące wartości uznał, że dalsze oczekiwanie na usunięcie stwierdzonych wad procesowych przez ustawodawcę nie jest korzystne dla stron ani uzasadnione, ponieważ może skutkować naruszeniem obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Rzetelne rozpoznanie sprawy wymaga zawsze lojalnego i wszechstronnego zbadania uwarunkowań prawnych i faktycznych sprawy, ale powinno następować w rozsądnym terminie.

Nie oznacza to bynajmniej, że utraciły doniosłość ustalenia poczynione w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, mającej moc zasady prawnej. W uchwale tej Sąd Najwyższy przypomniał, że podstawą funkcjonowania Unii Europejskiej jest wzajemne zaufanie państw członkowskich, w szczególności przez przestrzeganie prawa UE. Z tego względu, zgodnie z zasadą lojalnej współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) – Państwa Członkowskie powinny zapewnić na swym terytorium stosowanie i poszanowanie prawa Unii Europejskiej oraz podejmować w tym celu środki służące zapewnieniu wykonania zobowiązań wynikających z traktatów lub aktów instytucji Unii Europejskiej. Na Rzeczypospolitej Polskiej ciąży więc w dalszym ciągu obowiązek zapewnienia Krajowej Radzie Sądownictwa niezależności. Brak niezależności Krajowej Rady Sądownictwa jest przyczyną wątpliwości co do niezależności niektórych składów orzekających w sądach krajowych.

Sąd Najwyższy odnotowuje przy tym, że sam Sąd Najwyższy nie może samodzielnie rozwiązać problemu braku niezależności Krajowej Rady Sądownictwa, chociaż również w okresie poprzedzającym wydanie wyżej wskazanych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, sędziowie Sądu Najwyższego mając na celu umożliwienie ustawodawcy dostosowania ustawodawstwa do standardów prawa europejskiego, w reakcji na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. BSA I-4110-1/20), powstrzymywali się od orzekania (zob. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 marca 2020 r., I NSW 1/20; postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lutego 2020 r., I NO 3/20; z 26 lutego 2020 r., I NO 190/19; z 26 lutego 2020 r., I NSP 2/20; z 26 lutego 2020 r., I NSP 200/19; z 19 marca 2020 r., I NSP 11/20; z 19 marca 2020 r., I NSP 14/20; z 19 marca 2020 r., I NSP 15/20; z 19 marca 2020 r., I NSP 8/20; z 23 marca 2020 r., I NSW 4/20; z 30 marca 2020 r., I NSW 7/20; z 13 lutego 2020 r., I NO 187/19; z 23 marca 2020 r., I NSW 4/20; z 30 marca 2020 r., I NSW 7/20). Także po wydaniu wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r., *Wałęsa*

przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21), Sąd Najwyższy podkreślał konieczność podjęcia przez ustawodawcę koniecznych inicjatyw legislacyjnych (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 marca 2024 r., I NKRS 76/21; z 19 marca 2024 r., I NKRS 7/23; z 19 marca 2024 r., I NKRS 34/23; z 19 marca 2024 r., I NKRS 45/23; z 19 marca 2024 r., I NKRS 70/23; z 20 marca 2024 r., I NKRS 44/23; z 20 marca 2024 r., I NKRS 59/23; z 20 marca 2024 r., I NKRS 69/23; z 20 marca 2024 r., I NKRS 82/23; z 20 marca 2024 r., I NKRS 93/23; z 9 kwietnia 2024 r., II NSK 127/23; z 9 kwietnia 2024 r., II NSKP 11/23; z 11 kwietnia 2024 r., II NSKP 71/23; z 11 kwietnia 2024 r., II NSNc 470/23; z 11 kwietnia 2024 r., III CB 14/22; z 25 kwietnia 2024 r., I NB 6/22; z 18 kwietnia 2024 r., I NSW 14/18; z 9 lipca 2024 r., I NSW 23/24; z 8 października 2024 r., I NO 34/23; z 10 października 2024 r., II NSNc 181/24; z 10 października 2024 r., II NSNc 151/24; z 10 października 2024 r., II NSNc 194/24; z 10 października 2024 r., II NSNc 250/24).

Dnia 15 maja 2026 r. Sejm RP działając na podstawie art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 9a ust. 1 i art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 1186) oraz art. 29a ust. 1 Regulaminu Sejmu RP, dokonał wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa kwalifikowaną większością głosów (3/5).

Przechodząc do rozstrzygnięcia kwestii sądu właściwego do rozpoznania skargi na przewlekłość, Sąd Najwyższy uznał, że skargę należało przekazać do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), „[j]eżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem okręgowym i sądem apelacyjnym – właściwy do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny”. Natomiast Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym (art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

Przepisy wyznaczające właściwość rzeczową Sądu Najwyższego do rozpatrywania skarg na przewlekłość postępowania jako normy o charakterze kompetencyjnym, powinny być interpretowane ściśle i literalnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2019 r., I NSP 175/19; z 24 października 2024 r., I NSP 333/24; z 15 kwietnia 2025 r., I NSP 6/25; z 30 lipca 2025 r., I NSP 146/25; z 5 maja 2026 r., I NSP 427/24).

Jak wynika z akt sprawy, skarga na przewlekłość dotyczy postępowania przed Sądem Okręgowym w Warszawie w sprawie o sygn. XIV U 1273/20 i Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. III AUa 2162/22.

W orzecnictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przyjmuje się, że rozpatrując skargę na przewlekłość, należy wziąć pod uwagę całość postępowania w sprawie (zob. wyrok ETPC: z 7 lipca 2015 r., *Rutkowski i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 72287/10z 6 czerwca 2024 r., skarga nr 45960/21, *Terczyński i inni przeciwko Polsce*; z 6 czerwca 2024 r., *Pluciński i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 56092/22; z 11 kwietnia 2024 r., *Stań i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 56287/22; z 11 kwietnia 2024 r., *Paradowski i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 18706/22; z 11 kwietnia 2024 r., *Paliccy i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 32837/20). Konstrukcja prawna właściwości sądu do rozpoznania skargi na przewlekłość przyjęta w ustawie o skardze na przewlekłość, wskazuje, że jeżeli przewlekłość dotyczy postępowania przed sądem okręgowym i sądem apelacyjnym, sądem właściwym do rozpoznania skargi jest sąd apelacyjny (zob. przepis szczególny art. 4 ust. 1b ustawy o skardze na przewlekłość).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 200 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. w związku art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość orzekł, jak w sentencji.

[kf]

[a.ł]

